

**R. P. Martini De Esparza Artieda, Navarri, Theologi Societ.
lesv, Cvrsvs Theologicvs**

In decem Libros, & duos Tomos distributus, Ivxta Methodvm, Qva In
Scholis Societatis Iesv communiter traditur annis quaternis

Continens Primam Partem, & Primam Secundæ D. Thomæ. Ad Alexand.
VII. Pont. Max.

Esparza Arteida, Martin de

Lugduni, 1666

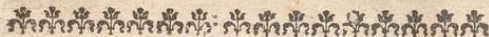
XII. Vtrum Angeli intelligant per species sibi superadditas?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94815](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94815)

bilitatem, & aternitatem Dei, ideo non conuincit, quia conseruatio in esse appetitur maxime, non propter eius maximam bonitatem, & perfectionem, sed propter necessitatem eius ad reliqua omnia bona. Alia nempe appetuntur maxime propter magnitudinem bonitatis, alia propter magnitudinem necessitatis eorum. Iam incorruptibilitas coniuncta cum materialitate assimilatur immutabilitati, & aternitati Dei, cum maiori ratione dissimilitudinis ex materialitate sibi adiuncta, vt liquet ex dictis supra art. 2. Vnde quia spiritualitas excludit materialitatem, & omnes peculiare imperfectiones ipsius, magis assimilatur Deo absolute.

Ad 6. Intellectus agens dicitur à Philosopho esse sua actio, non per essentiam, sed per concomitantiam, quatenus ex suo conceptu est substantialiter in actu, ideoque si nihil obstat aliud, sequitur protinus, & concomitatur actio: quo differt intellectus agens à possibili, qui est remotior ab actione, vt dicit, ac exponit D. Thomas quæst. 54. art. 1. ad 1. Vnde concessio excessu Angeli, seu substantia pure spiritualis supra intellectum nostrum agentem, negatur sequela.

Ad 7. Vita dicitur de substantia in concreto, de operatione vero vitali, qualis est intellectio, eadem dicitur in abstracto, ideoque argumentum laborat æquiuocatione, & nihil concludit.

QVÆSTIO XII.

Vtrum Angeli intelligant per species sibi superadditas?

IDENTVR non illis indigere. 1. quia Angeli indigent propinquitate obiectorum, vt ea cognoscant. Ergo non vtuntur, nec indigent speciebus impressis obiectorum. Patet consequentia, quia qui habet apud se speciem obiecti alicuius, eo ipso habet in se principium sufficiens ad totum concursum obiectum, quo intellectus indigere potest, ac proinde non amplius indiget propinquitate obiecti, vt eliciat cognitionem eius. Probat antecedens Martinon ex sacris litteris. Quia Iob. 1. 7. dicente dæmone se circuiuisse terram, eamque perambulauisse, interrogat illum Deus; an considerauerit seruum suum Iob. Ex quo datur intelligi eam fuisse dæmoni occasionem opportunam considerandi Iob, quam non habuisset, si longe ab hominibus semotus suo in loco latuisset. Similiter Matth. 12. 43. dicitur dæmonem perambulasse loca arida ad captandam requiem, eaque non inuenta, reuertisse domum, ex qua exierat, & ea inuenta mundata, ac ornata, iussit ad conuocandos socios. Quod si posset obiecta vtrumque, & quantumcumque distantia æquè bene intueri, ac propinqua, necesse non habuisset perambulare loca arida, nec spes inueniendæ requiei eum fefellisset, ac demum potuisset socios æquè benè in domum antecederet notam, ac familiarem conuocare, quin illam prius aduisset, vt certior fieret status præsentis.

2. Pro cognitione obiectorum spiritualium non sunt necessaria species vllæ impressæ, cum ea obiecta sint intrinsecè proportionata, vt immediate per se ipsa possint cooperari ad producendam cognitionem sui. Obiecta autem materialia non sunt idonea, quæ emittant species sui spirituales, quales solæ recipi possunt in intellectu Angelico. Nulla igitur obiecta cognoscuntur ab Angelo mediantibus speciebus impressis eorum.

3. Agentia naturalia vniuersalia, nempe corpora cælestia exercent suam actiuitatem circa omnia corpora sibi subiecta absque vlla cooperatione istorum in illa, per qualitates aliquas fluentes ab ipsis, eisdemque specialiter correspondentes. Maior autem est perfectio, & sufficientia intellectus Angelici ad actiones sibi connaturales circa obiecta omnia substantia virtuti suæ intellectiue. Multo igitur minus indiget intellectus Angelicus adiutorio qualitatum, seu specierum transmissarum ab obiectis in eundem intellectum.

4. Angelus cognoscit omnia præcisè per suam substantiam, vt apparet ex Dionysio dicente cap. 7. de diu. nom. Angelos scire ea, quæ sunt in terra, secundum propriam naturam mentis. Natura autem mentis Angelicæ est ipsa Angeli essentia. Rursus quicquid est in altero, est in ipso per modum eiusdem alterius, omnia autem sunt in Angelis, inferiora quidem essentialiter, superiora vero participatiue, idque conuenit Angelo ex essentia sua, vt colligitur ex Dionysio cap. 4. de diu. nom. part. 1. Cum igitur Angelus sit intellectualis, omnia sunt in ipso intellectualiter, vel per essentiam, vel participatiue. Igitur omnia cognoscere, ac perfectè intelligere potest per suam essentiam præcisè, perfectione accommodata conditioni singulorum obiectorum. Alioquin Deus non congregaret tota in totis, vt dicit ibi Dionysius, idest omnia in omnibus, modo vtrique congruente singulis respectu singulorum, atque adeo intelligibiliter respectu Angelorum. Demum in his, quæ sunt sine materia, idem est intellectus, & quod intelligitur. Ergo intellectus perindè sufficit se solo, atque coniunctus cum obiectis, aut speciebus obiectorum ad intelligendum omnia; siquidem hæc quatenus intelligibilia non distinguuntur ab ipso intellectu.

5. Angelus non vitur naturaliter speciebus, neque inditis à Deo, neque acceptis à rebus cognoscibilibus, sed inductis actiuitate ipsarum rerum cognoscibilium. Non quidem inditis à Deo. Quia eo ipso tales species forent supernaturales. Id enim est vnicuique supernaturale, seu supra naturam ipsius, quod superat totam vim, & actiuitatem eius, solumque haberi ab eo potest operante virtute diuina. Sed neque speciebus acceptis à rebus iuari potest Angelus. Quia res materiales sunt inhabiles ad inducendas virtute sua species spirituales, ac intelligibiles; res vero spirituales se ipsis sunt proportionatæ, vt cooperentur intellectui Angelico. Nulla igitur species impressæ sunt admittendæ in intellectu Angelico.

Art. 1. Respondetur. Certum in primis est, intellectum Angelicum indigere concursu aliquo obiectorum sibi cooperante, vt ea intelligat. Primo quia omnis cognitio realiter producta, ac superaddita cognoscenti, est imago sui obiecti, vt pote instituta primario ad representandum idem obiectum. De ratione autem imaginis est, vt procedat à suo prototypo, vt docet, & probat August. quæst. 4. in Deuter. & lib. 83. qq. quæst. 74. Omnis igitur cognitio realiter producta, & superaddita cognoscenti procedit ab obiecto, atque ab eius concursu, & cooperatione essentialiter dependet. Deinde intellectus ex suo conceptu est principium vniuersale cognoscendi omnia, & quælibet obiecta, atque vnaquælibet cognitio, cum ex conceptu suo sit simillima obiecto, habet in se necessario perfectionem peculiarem specialiter correspondentem peculiari cuiusque obiecti perfectioni. Repugnat autem in vno, eodemque indiuisibili principio finitæ, ac limitatæ perfectionis, quale est omne principium intellectuum creatum etiam Angelicum, contineri, tanquam in causa adæquata, ac sufficiente per se præcisè, omnes omnium rerum peculia-

res perfectiones, seu totidem alias specialiter illis correspondentes. Necessè igitur est, ut accedat ex parte obiecti influxus, & cooperatio aliqua peculiaris, qua intellectus creatus etiam Angelicus adiuvetur, atque ultimo compleatur pro eliciendis obiectorum promiscuè omnium, ac singulorum cognitionibus.

Art. 2. Quia verò intellectus Angelicus non est magis sufficiens ad intellectiones, quam sensus nostri ad sensationes, de quibus ostensum est in loco, indigere speciebus impressis obiectorum, quorum indigent cooperatione ad opus sentiendi. Et rursus ex obiectis intelligibilibus aliqua sunt ex se prorsus inidonea, quæ immediatè influant in actus spirituales, qualia sunt omnia obiecta materialia, alia vero vel sunt longè posita ab intelligente, vel certe cognoscuntur independentè à propinquitate spatij, qualia sunt obiecta cætera creata; vel non cognoscuntur naturaliter, ut sunt in se immediatè, sed mediatè, & ad modum aliorum, aliisque cooperantibus intellectui, siue Angelico, siue humano, qualia sunt omnia divina. Quia, inquam, hæc ita se habent, necessè demum est, intellectum Angelicum esse instructum speciebus impressis, quarum influxu efficienti, veraque cooperatione iuvetur ad producendos suos intelligendi actus circa singula obiecta. Dubitatur autem, an ad omnia, an ad aliqua tantum, & quænam obiecta cognoscenda indigeat Angelus speciebus impressis distinctis à se, & ab obiectis? Qua in re extat magna opinionum varietas, vti semper accidit in re obscura, & ancipiti, multiplicisque comparationis ambagibus implicata, qualis proculdubio hæc est. Iuvetur proinde brevitè prænarrare summa capita sententiarum, atque opinionum diversarum.

Art. 3. Prima itaque opinio D. Thomæ quæst. 56. art. 1. aliorumque communis negat Angelo species à se distinctas ad cognitionem sui, & proprietatum sibi connaturalium. Quia, cum Angelus sit sibi summè præsens, non potest indigere qualitate sui vicaria, hoc est specie impressa sui, ut cognoscat seipsum. Quia vero hæc cognitio est perfecta in vnoquoque Angelo comprehensio sui, eadem necesse est, ut cognoscat proprietates ad essentiam naturaliter consequentes, vtpotè contentas in illa, & cum quibus eadem intrinsecè connectitur tanquam causa, & radix præcontinens in se perfectionem illarum. Confirmari potest, quia Angelus non est minus perfectus in ratione cognoscibilis, quam in ratione cognoscitivi, ut apparet ex dictis quæst. 13. de Deo ab art. 1. ad 7. vltimè. Ergo non minus per se ipsum præstare potest concursum obiectivum, quatenus cognoscibilis est; quam concursum efficientem, quatenus est cognoscitivus, quando sub vtraque ratione fuerit æquè præsens, & applicatus, vti est respectu suæ de se cognitionis.

Art. 4. Verum hæc opinio subdividitur in duas alias. Prior est Caietani, & affectarum, aientium ibidem substantiam Angeli non præstare, immediatè per se ipsam, eum concursum obiectivum, sed per suum intellectum, qui resultat à substantia, cum virtute activa propria potentia, simulque speciei. Altera opinio est Suarj, & nostrorum communiter Theologorum adscribentium eundem concursum ipsi substantiæ immediatè. Fundamentum Caietani est, substantiam creatam non esse immediatè operativam, ut quo, seu ut proximam rationem agendi. Suarj vero, & affectarum fundamentum est, oppositum principium esse verum, nempe indistinctionem saltem partialem potentia intellectiva à substantia intellectuali. Circa proprietates Angelo connaturales extat similis subdivisio, aientibus Arrubale, & aliis, illas per se immediatè exhibere concursum obiectivum in cognitionem sui, quæ tendat in ipsas seorsim, ac immediatè

R. P. Esparza Curs. Theol. Tom. I.

tè, negantibus vero Thomistis, convenire Angelo cognitionem suarum proprietatum, præterquam perfectam à priori, & per causam, ac proinde indistinctam ab eius cognitione, & ortam ab eius præcisè concursu obiectivo.

Art. 5. Secunda ejusdem Arrubalis, & aliorum opinio negat Angelis species distinctas realiter ab obiectis, non solum respectu sui, sed etiam omnium eorum quæ sunt ipsis unita physicè, siue naturalia illa sint, siue supernaturalia, siue necessariò in hærentia, ut proprietates connaturales, siue contingenter, ut alia accidentia. Quia scilicet, quæ sunt unita physicè eo ipso habent præsentiam, & applicationem sufficientem. Et cum sint spiritualia, habent quoque proportionem requisitam, ut influant obiectivè in cognitionem. Quæ ratio æquè viget pro naturalibus proprietatibus, & pro aliis quibuscumque accidentibus tam supernaturalibus, quam naturalibus. Reliqua verò non unita physicè, si sint absentia, non possunt operari in distans, quin operentur per medium, atque hoc est incapax ad recipiendas species spirituales. Quæ autem sunt propinqua, cognoscuntur ab Angelo independentè à propinquitate. Quia potest æquè bene cognoscere obiecta utcumque distantia, & conservare cognitionem semel conceptam, obiectis, aut ipso cognoscente quocumque abeuntibus. Sunt qui distinguant inter obiecta propinqua spiritualia, & materialia, propter istorum improportionem, & propositionem illorum respectu intellectionis, quæ est spiritualis. Quæ de causa volunt, spiritualia propinqua immediatè influere obiectivè, minime vero materialia.

Art. 6. Tertia sententia, in quam semel, atque iterum valdè propendet Vasquez à disp. 200. cap. 3. & quam cum aliis absolutè tueretur Martinon, docet Angelos non indigere speciebus impressis ad cognoscenda obiecta naturalia in se intrinsecè existentia, & sufficienter præsentia, seu posita intra sphaeram actiunitatis; ad reliqua indigere. Quia dum obiecta existunt, & sunt sufficienter propinqua, frustra substituitur qualitas, quæ agat vicem ipsorum. Quod quidem de obiectis spiritualibus videtur per se satis patere, cum sint intra idem genus, ad quod pertinent cognitiones intellectuales. De obiectis autem corporeis suadet idem exemplo actuum phantasia, ex quibus, licet materiales sint, oriuntur species spirituales, cooperante simul intellectu. Quidni ergo similiter ab obiectis materialibus oriuntur inadæquate intellectiones? Accedit, nullo ex capite apparere impossibile, quod intellectus Angelicus tanquam causa secunda adæquate possit elicere cognitiones suas circa obiecta existentia intra sphaeram Angelicæ virtutis cognoscitivæ. Immo id videtur maximè congruere eximæ illi perfectioni, quæ ab omnibus agnoscitur in Angelis. Quò potissimum propendet Vasquez loco indicato cum Okamo, Altisiodorensi, Dur. Gabr. Iam ad obiecta præterita, aut nondum existentia indigere Angelum speciebus, (quod tamen, non minus propendet Vasquez, ut neget) asserit patere idem Martinon. Quia eiusmodi obiecta non sunt sufficientia ex se ad excitandum intellectum, & cognoscuntur æquè benè sub quacumque durationis distantia, & abique vlla propinquitate locali positiva. Quoad obiecta coexistentia quidem Angelo, sed eidem minimè propinqua nititur idem auctor scripturæ locis expensis supra in prima ratione dubitandi.

Art. 7. In re dubia & maximè occulta placeat adhærere vestigijs D. Thomæ, cui omnia parere. Dicendum itaque primò est, ob eius præcipuè auctoritatem, tum ob rationem præmissam nuper art. 3. Angelum non indigere specie obiectis superaddita ad cognitionem sui, suarumque proprietatum, & accidentium sibi naturaliter in hærentium. Prima subdivisio

S huius

huius sententiæ proposita art. 4. nullum apud me locum habere potest, qui potentiam intellectivam non agnosco distinctam à substantia intelligenti, ob ea quæ producentur infra quæst. 18. Quoad secundam subdivisionem placet Arrubalis sententia. Quia eum accidentia Angeli connaturalia eodem modo comparentur in ratione cognoscibilium cum sua cognitione, atque comparatur substantia cum sua; nulla apparet ratio, cur quando sunt æquæ præsentia, & applicata, non possint æquæ præstare concursum obiectivum immediatum. Eò, vel maxime, quia est valde probabile, Angelum cessare posse ab immediata cognitione sui naturali, & nihilominus retinere cognitionem eorum accidentium.

Art. 8. Dicendum rursus est, pro reliquis omnibus obiectis necessariis esse Angelo species impressas distinctas realiter ab eisdem obiectis, tum ob rationes nuper propositas in posteriori parte artic. 5. tum ob istam aliam. Quia scilicet videtur intellectus indigere, ad eliciendas connaturaliter cognitiones, causa concursus obiectivi sibi intrinsicè inherenti, quæ perficiatur intrinsicè, ac illustretur. Sicut enim, quæ graviora, & leviora sunt, nec sursum, nec deorsum moverentur propter levitatem, & gravitatem sibi præsentem, non inherentes physicè; nec corpus redderetur proximè visibile propter propinquitatem coloris, & lucis, quæ non nisi per physicam inhesionem disponunt ad visionem; ita videtur intellectus in suo genere, & oculus corporeus in suo indigere, ad eliciendos suos actus, dispositione sibi physicè inherenti, communicata per speciem obiecti, aut obiectum ipsum, nec sufficere, quod hæc sint illi propinqua. Frequens nimirum est apud D. Thomam, & alios rationibus indicatis quæst. 12. de Deo, species impressas appellare lumen intellectus. Quibus scilicet illustratur, tum intellectus, tum oculus, ut videre possit, & determinatur, ac excitatur, ut videat, & sic eliciat cognitiones ex extrinseca inclinatione, impetu inde superaddito dispositioni remotæ, quam ex se præcisè habet, ut cognoscat ad eum ferè modum, quo ex omnium confessione idem accidit in voluntate. Ut ut autem hoc se habeat, distinctio, quæ ibi subiungitur absolute inter obiecta spiritualia, & materialia, mihi placet ex hypothesi. Tamen enim obiecta spiritualia propinqua possent se ipsis immediate concurrere obiectivè, non propterea idem esset concedendum obiectis materialibus, seu corporeis ob rationem differentiam ibidem assignatam. Nec, utget paritas, quam opponit Martinon ex actu phantasiæ. Quia actus phantasiæ humanæ participat plurimum de perfectione actuum spiritualium ex influxu animæ rationalis, & ex modo representandi defæctori, quam qui inest sensui externo; cum res aliæ materiales longissimè distent ab eiusmodi perfectione, ac participatione. Atque uniuersaliter est verum illud solemne; supremum infiniti non attingere infimum supremi. Qui gradus convenit, inter res materiales, actui phantasiæ comparato cum actu intellectus sibi immediato, non verò rebus aliis.

Art. 9. His ita constitutis circa necessitatem specierum, superest adhuc dubitatio, an Angeli illas accipiant ob obiectis, an à solo Deo immediate, & quando: Dicendum autem est cum D. Thoma eadem qu. 55. artic. 2. & plerisque aliis ibidem aduersus Scotum, & alios non paucos, eiusmodi species simul omnes infusas fuisse Angelis à Deo in primo suæ creationis instanti. Solet hæc conclusio probari à Theologis non paucis ex 28. Ezechielis, ubi dicitur primus Angelus plenus sapientia ante peccatum, idest, à primo creationis instanti. Quod tamen non videtur esse efficax ad oppositum. Quia id accipi potest de sa-

piencia supernaturali, cum hic sit sermo de sola naturali: accipi etiam potest de sapientia habita per species rerum tunc existentium, tum de illuminatione indistincta à perfectissima virtute intellectiva, absque exclusione alterius aliunde subsidij necessarij pro loco, & tempore, nec non de scientia circa Deum, ac demum de sola cognitione supernaturali rerum in verbo. Probatum itaque aliter conclusio. Quia Angeli non possunt sola sua actiuitate acquirere similitudines, seu species rerum omnium, propter infinitam prope modum varietatem perfectionum in illis repertam, ut observatum est supra art. 1. pro necessitate concursus obiectivi. Rursus neque possunt habere easdem species dependenter ab actiuitate, seu adæquata, seu inadæquata obiectorum. Quia quæ naturalia sunt, carent prorsus ea actiuitate, ut dictum est. Quæ verò spiritualia sunt, cognoscuntur independentem à propinquitatem ad Angelum ea cognoscentem, & tamen producere species nequaquam possunt independentem ab eadem propinquitatem. Quæ itidem duo observata sunt superius. Necessè igitur fuit, ut à Deo infunderentur species omnium rerum. Quia verò nulla est maior ratio infusionis pro vno instanti, quam pro alio, latius est existimare, Deum à primo instanti voluisse ea perfectione donare naturam Angelicam. Immo adest maxima ratio eius infusionis à primo instanti. Quia videlicet Angelus ex sua natura habet semper intrinsicam capacitatem, ut perficiatur per eiusmodi accidentia; ac proinde semper illa exigit intrinsicè. Deus autem omnibus largitur suppetat omnia, quorum sunt intrinsicè capacia, quæque proinde exigit intrinsicè, ex quo sunt capacia, & exigunt. Et quidem quod Deus infundat Angelis species omnium rerum, maximè vero materialium, colligitur haud obscure ex Dionysio cap. 7. de div. nom. non longè ante medium, ubi docet, tum Angelos discere, quæ sunt, diuina sibi accommodata illustratione, tum scientiam diuinam ab eis non comparari ex rebus indiuiduis. Eodem pertinet celebris doctrina Augustini lib. 2. de Genes. ad litteram cap. 8. & lib. 4. cap. 32. omnia prius à Deo creata esse in Angelorum cognitione, quam in se ipsis. Quod fieri non posset si species rerum à rebus ipsis acciperent, & non à Deo immediate. Ex his itaque omnibus apparet, an, & pro quibus obiectis sint Angelis necessaria species impressæ sibi superadditæ, & unde eas habeant.

Ad 1. Quod intendit ibi Martinon de propinquitatem obiectorum necessaria, ut videantur ab Angelo, merito dixit Suarez lib. 2. c. 3. esse contra omnes. Nec aduersantur auctores, qui docent, Angelos sumere species ab obiectis. Quia iam susceptis vtuntur in quantacumque illorum distantia. Ad loca scripturæ, quæ ille perpendit pro se, dicitur, Spiritum Sanctum ibi, & sæpe alias exponere more humano, quæ sunt more spirituum, ut commodius percipiantur ab hominibus, in quorum utilitatem scripta sunt, quæcumque scripta sunt. Dicit etiam posset circuitiones eiusmodi factas esse à Damone, non ex indigentia notitiæ, sed ad libitum ineptè, uti facit pleraque alia.

Ad 2. Species impressæ obiectorum spiritualium sunt necessariae Angelo, tum ut eius vis intellectiva perficiatur intrinsicè similitudine virtuali obiecti pro priori naturæ ad intellectionem eius, iuxta dicta supra art. 8. tum ut ea cognosci possint independentem à propinquitatem, atque in qualibet distantia. Obiectorum autem materialium species habentur à Deo infusæ ab initio creationis, ut dictum est supra. Unde omnia, quæ sunt extra Angelum cognoscuntur ab eo per species.

Ad 3. Agentia naturalia solum producant in passio effectus participantes perfectionem ipsorum, & non etiam

etiam eorum præterea, circa quæ operantur, perfectionem peculiarem, ideoque nulla indigent cooperatione ex parte ipsorum. Opposito modo se res habet in intellectu comparato cum obiectis cognoscibilibus per ipsum. Quorum videlicet peculiare perfectiones ad se traducit, ea intelligendo, vt liquet ex art. 1. & 2. Est igitur dispar manifeste ratio.

Ad 4. Quod dicit Dionysius, Angelos scire ea, quæ sunt in terra secundum propriam naturam mentis, solum conuincit non cognosci terram terra, & sic de aliis; qui fuit veteris error philosophiæ, non verò cognosci quæcumque cognoscuntur per naturam mentis in genere causæ formalis, aut etiam efficientis adequatæ. Deinde non sunt omnia in Angelis, tam superiora, quam inferiora secundum omnes, & qualibet suas rationes formales adequatè sumptas, sed solum inadquatè secundum aliquas. Cognoscit autem omnia secundum omnes eorum rationes, etiam eas quibus cætera differunt ab vnoquoque Angelo. Indiget ergo eatenus cooperatione obiectorum. Hinc apparet legitimus sensus sententiarum Dionysij: qui nimirum solum intendit cætera omnia esse in Angelo tantum inadquatè, atque tota esse in totis secundum rationes communes tantum, vt exponit D. Thomas dicta quæst. 5. art. 1. ad 3. Deum quod dicitur, idem esse intellectum, & quod intelligitur, accipiendum est de intellectu in actu, quatenus intellectio est intentionaliter ipsum obiectum intellectum; non verò ita vt essentia intelligentis secundum se præcisè sit res intellecta, aut similitudo eius, vel virtualis adequata, vel formalis.

Ad 5. Ad conceptum doni supernaturalis non sufficit, quod superet totam actiuitatem eius, cui confertur, sed necesse insuper est, vt superet proportionem, & exigentiam eius intrinsecam, vt pluribus expositum, & stabilitum est quæst. 6. & 7. de gratia. Alioquin creatio animæ, rationalis, ipsaque anima esset intrinsecè supernaturalis. Itaque Angelus accipit à Deo species impressas rerum materialium, nec non spiritualium existentium extra ipsum, tanquam perfectiones ipsi connaturales, debitas perfectioni naturæ eius, & quibus non superadditis perperam data in eo fuisset virtus intellectiua, quæ ex sua natura est vniuersalis respectu omnium. Quid verò cuiquam connaturalius esse, aut dici potest, quam id, sine quo existeret nequit ex ipsa natura rei, quodque vt ipsi negetur, est infra dignitatem, & exigentiam naturæ eius? quidquid sit de reliquo, & quo sibi non concessio nequit exercere actiuitatem, & vim effectiuam sibi essentialem, ac proinde est eatenus frustra in rerum natura.

QVÆSTIO XIII.

Vtrum species Angelicæ sint inæquales pro inæqualitate Angelorum?

IDENTUR non esse ita inæquales 1. Quia dici non potest in Angelo perfectiori species esse perfectiores, & minoris perfectionis in minus perfecto. Nempe qui perfectior est, habet maiorem virtutem intellectiuam. Maior autem virtus intellectiua minori indiget cooperatione ex parte obiecti, adeoque species indiget minus perfecta, & è conuerso de Angelo minus perfecto. Sed neque dici potest Angelo minus perfecto deberi species magis perfectas, quàm perfectiori. Quia perfectio cuiusque substantiæ est mensura perfectio-

R. P. Esparza Cms. Theol. Tom. I.

nis eorum, quæ insunt ipsi necessariò, nec fieri potest vt alicui debeat aliquid præstantius, præcisè quia ipsum est ignobilius.

2. In speciebus intentionalibus non est excogitabilis maioritas perfectionis, nisi quoad maiorem vniuersalitatem. Angelo autem perfectiori non infunduntur species vniuersaliores. Quia cognoscens per speciem vniuersaliores fertur in rationem magis vniuersalem obiecti, ac proinde cognoscit cum maiori præcisione à particularibus, & cum maiori plurium confusione sub vna ratione communi. Repugnat autem, vt Angelus ed cognoscat imperfectius, quo perfectior ipse est. Repugnat igitur, vt habeat species eo vniuersaliores, quo perfectior ipse est. Ergo species Angelorum non sunt inæquales pro inæqualitate ipsorum.

3. Si species impressæ Angeli perfectioris essent vniuersaliores, posset Angelus perfectior cognoscere per vnam speciem plura simul obiecta, quorum singulas Angelus inferior cognosceret per singulas seorsim species. Hinc autem ulterius subsequitur, plures istas species Angeli inferioris distingui inter se, & à specie vniuersaliori Angeli superioris, per puram negationem maioris extensionis, quæ conuenit speciei illi vniuersaliori, quod repugnat, quia quæcumque differunt specie, habent peculiare perfectiones, per quas differunt specificè mutuo; tum quia ratio specificæ in vnoquoque est præcipua eius perfectio, tum quia cuius nulla est specialis perfectio secundum suam rationem differentialem, nulla est appetibilitas specialis secundum eandem. Nulla autem existente speciali alicuius appetibilitate, quatenus differt ab aliis, nulla causa posset intendere, ac inducere existentiam eius, quatenus differentis ab aliis. Repugnat igitur, vt existant auctore Deo, aut vi alicuius alterius causæ duæ eiusmodi species impressæ, quibus simul sumptis æquiualeat indiuisim vniuersalior alia species, & quarum proinde ratio differentialis sit purè negatiua.

4. Idem non potest esse propria ratio multorum. Ergo si Angelus superior cognosceret plura per vnicam speciem maioris vniuersalitatis, non posset illa attingere secundum propriam, & peculiarem vniuersaliusque rationem. Ergo ea omnia cognosceret confusè, & imperfectè.

Art. 1. Respondetur. *Ex hoc sunt in rebus aliqua superiora, quod sunt vni primo, quod est Deus, propinquiora, & similia*, vt assumit D. Thomas in hanc ipsam rem qu. 55. art. 3. Dictum autem est quæst. 4. Dari Angelos alios aliis superiores. Dantur igitur Angeli alij aliis propinquiores, & similiores Deo. Deus autem quæcumque cognoscit per vnicam vniuersalissimam rerum omnium speciem, quæ est eius essentia, atque in hoc peculiaris eius perfectio infinita, quatenus intellectiua est, plenissimè consistit, vt dictum est quæst. 15. de Deo. Ergo Angeli quo perfectiores sunt aliisque superiores, ed vniuersalioribus, & paucioribus numero speciebus vtuntur; ed vero pluribus, minusque vniuersalibus, quo inferiores sunt, minorisque perfectionis.

Art. 2. Et quidem admittendam esse de facto aliquam huiusmodi vniuersalitatem in speciebus Angelicis saltem respectu indiuiduorum eiusdem infimæ speciei, ita vt possint cognosci plura, etiam seorsim distinctè, & clarè per vnicam speciem realiter indiuisibilem, constat: Primò ex perfectione Angelorum longè maiori, quàm sit humana, nec dependenti à sensibus transmittentibus singula seorsim indiuidua in intellectum per singulares cuiusque species impressas. Par enim est credere, species impressas Angelorum, quæ sunt proprietates, aut quasi proprietates ipsorum, eodem proportionaliter gradu perfectionis excedere species impressas humanas, quo natura

S. 12 Angelica